

Föredragande: Tina Sjöberg

Revidering av fakultetens regler för disputation

Bakgrund

Fakultetens regler för disputationer behöver uppdateras för att överensstämma med Stockholms universitets ”Regler för utbildning och examination på forskarnivå” (beslutade 2018-03-01, dnr SU FV-1.1.2-3448-17). Reglerna behöver även förtydligas på några punkter. ”Regler för disputation vid Samhällsvetenskapliga fakulteten” föreslås ersätta ”Riktlinjer för disputationer vid Samhällsvetenskapliga fakulteten” (beslutade 2015-06-01). Förslaget har varit på remiss till Arbetsgruppen för utbildning på forskarnivå.

Huvudsakliga förändringar:

1. Skriftliga rutiner för granskningsförfarandet inför disputation, samt handläggningen av eventuell avrådan eller rekommendation om uppskjutande av disputation, ska finnas vid institutionen. Det ska även framgå vilken funktion eller vilket organ vid institutionen som har beslutsrätt om disputation ska tillrådas eller avrådas. Begreppet ”närmast berörd professor” utgår därmed.
2. En av handledarna har rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde och delta i överläggningarna, men inte vid slutdiskussion och beslut, utan ska då lämna rummet. Fakulteten har tidigare tillåtit två handledare att närvara vid sammanträdet.
3. Suppleanten har inte rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde, såvida denna inte ersatt någon av de ordinarie ledamöterna.
4. Jävsfrågan ska beaktas även vid utseende av ordförande för disputationen. Ordförande får därmed inte vara doktorandens handledare.
5. Opponenten får inte komma från samma institution som någon av ledamöterna i betygsnämnden. Sedan tidigare får opponenter inte komma från samma institution som doktoranden eller någon av handledarna.

Se vidare i bilaga 1 för mera information om bakgrund och ändringar.

Bilaga 1: Bakgrund till revidering av regler för disputation vid Samfak

Bilaga 2: Regler för disputation vid Samhällsvetenskapliga fakulteten

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden

Förtydligande om docentkompetens.

Dispens kan ges för ledamot eller suppleant från annan fakultet inom SU.

Förtydligande av professor emeritus eller emerita.

Ändrat till att en av handledarna har rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde, istället för två. (I enlighet med SU:s regler.)

Vid akut förhinder kan opponenter eller ledamöter delta i disputationen via videolänk. (I enlighet med SU:s regler.)

Miljövänligt transportsätt vid val av opponenter och ledamöter, i möjligaste mån.

Ny text om samråd.

Beskrivit rutinerna kring disputationsprotokoll.

Tagit bort:

SU:s regler finns inte med i dokumentet, enbart fakultetens.

Begreppet närmast berörd professor är borttaget, ersätts med funktion eller organ vid institutionen som beslutar om disputation ska tillrådas eller avrådas.

Tagit bort att ordförande kan vara gästprofessor eller adjungerad professor. Inkluderas i professor.

Tagit bort möjligheten till dispens för ordförande från annan institution? Pga att detta inte används.

Tagit bort att suppleanten har rätt att närvara vid betygsnämndens sammanträde. (I enlighet med SU:s regler)

Regler för disputation vid Samhällsvetenskapliga fakulteten

Typ av dokument	Regler
Beslutad av	Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden
Beslutsdatum	2020-06-03
Dnr	SU FV-1.1.2-2044-20
Giltighetstid	2020-XX-XX - tillsvidare
Ersätter dokument	Riktlinjer för disputationer vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, 2015-06-01
Ansvarig förvaltningsavdelning	Samhällsvetenskapliga fakultetskansliet
Ansvarig handläggare	Tina Sjöberg

Beskrivning:

Detta dokument kompletterar Högskoleförordningen samt Stockholms universitets regler för utbildning och examination på forskarnivå med Samhällsvetenskapliga fakultetens lokala tillämpningsregler.

Inledning

Detta dokument kompletterar *Högskoleförordningen* (1993:100, 6 kap 33-35 §§) och Stockholms universitets *Regler för utbildning och examination på forskarnivå* (Dnr SU FV-1.1.2-3448-17).

En doktorsavhandling ska försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Den som har blivit godkänd vid disputationen och fullgjort sina kurser inom forskarutbildningen kan ta ut doktorsexamen.

Prodekanus utser, på delegation av Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden, för varje disputation fakultetsopponent, ordförande och betygsnämnd utifrån förslag från berörd institution. I detta dokument likställs institut utan egen forskarutbildning med den institution som ger forskarutbildning i ämnet.

Institutionens granskning inför disputation

Doktorsavhandlingen ska ha granskats inför disputation. Skriftliga rutiner för granskningsförfarandet, samt handläggningen av eventuell avrådan eller rekommendation om uppskjutande av disputation, ska finnas vid institutionen. Av rutinerna ska framgå vilken funktion eller vilket organ vid institutionen som har beslutsrätt om disputation ska tillrådas eller avrådas. Eventuell avrådan från disputation ska dokumenteras skriftligt av institutionen.

Tid och plats

Tid och plats för disputation beslutas av Studentavdelningen. Lokal för disputation bokas av institutionen. Disputationen ska som regel ske i Stockholms universitets lokaler och inte äga rum samtidigt som en annan disputation inom Samhällsvetenskapliga fakulteten. Eventuella dispenser gällande tid och plats sker i samråd med fakulteten.

Disputationsanmälan

I samråd med prefekt lämnar doktorandens handledare förslag på opponent, ordförande och betygsnämnd via formuläret *Disputationsanmälan* som finns på fakultetens hemsida. Disputationsanmälan ska även innehålla en kort redogörelse för avhandlingens innehåll, granskningsförfarandet inför disputation och vilken handledare som ges närvarorätt vid betygsnämndens sammanträde. Innan disputationsanmälan skickas till fakultetskansliet ska doktoranden informeras om dess innehåll. Förslaget skickas till samfakdisputationer@su.se senaste sex terminsveckor före disputationsdagen. Tid för disputation ska vara bokad hos Studentavdelningen innan disputationsanmälan skickas till fakulteten.

Jäv

Jävsförhållanden ska alltid beaktas vid val av ordförande för disputationen, fakultetsopponent och vid sammansättningen av betygsnämnd. Information om gällande jävsregler finns på universitetets hemsida.

Ordförande

Ordförande för disputationen ska vara docent eller professor vid doktorandens institution och får inte vara doktorandens handledare. Ordförande för disputationen får inte ingå i betygsnämnden.

Fakultetsopponent

Opponenten ska i normalfallet vara docent. Om det finns särskilda skäl kan dock en disputerad person utan docentkompetens utses. Opponenten ska vara obunden gentemot doktoranden och avhandlingen och får inte komma från samma institution som doktoranden, någon av handledarna eller betygsnämndsledamöterna.

Om opponenten får förhinder ska, om tiden tillåter, ny opponent utses. Förslag på ny opponent beslutas av prodekanus. Om förhindret sker med kort varsel kan opponenten delta via videolänk eller motsvarande, alternativt kan en av ledamöterna som har sin verksamhet utanför Stockholms universitet ta opponentens roll och suppleanten (reservledamoten) tar plats som ordinarie ledamot i betygsnämnden. Är inte något av dessa alternativ möjliga skjuts disputationen upp till ett senare tillfälle.

Betygsnämnd och suppleant

Betygsnämnden ska i normalfallet bestå av tre ordinarie ledamöter. En suppleant ska utses, vilken ska kunna ersätta vem som helst av de ordinarie ledamöterna. Suppleanten ska ha läst avhandlingen och förväntas närvara vid disputationen.

Den som varit handledare för doktoranden eller i övrigt kan anses jävig, t ex genom nära samarbete eller beroendeförhållanden, får inte ingå i betygsnämnden.

Samtliga ledamöter i betygsnämnden, inklusive suppleant, ska vara docenter. En person med akademisk tillhörighet i ett land där docenttitel inte finns, ska ha motsvarande docentkompetens. Bedömning av motsvarande docentkompetens görs av institutionen och godkänns sedan av prodekanus. Om det finns särskilda skäl kan i undantagsfall dispens ges för betygsnämndsledamot som inte är docent, men har en doktorexamen.

Två av de ordinarie ledamöterna ska ha sin verksamhet utanför Stockholms universitet och får inte tillhöra samma institution.

Den tredje ordinarie ledamoten och suppleanten ska tillhöra Samhällsvetenskapliga fakulteten vid Stockholms universitet, en av dessa ska tillhöra den institution där doktoranden är antagen. Dispens kan ges för ledamot eller suppleant från annan fakultet inom Stockholms universitet.

Både kvinnor och män ska finnas bland ordinarie ledamöter i betygsnämnden. Om det finns särskilda skäl kan dispens ges från denna regel.

Om en professor emerita eller emeritus utses till ledamot eller suppleant ska denna vara aktiv vid ett lärosäte, exempelvis genom handledning, undervisning eller forskning.

I normalfallet förväntas opponent och ledamöter fysiskt närvara vid disputationen, detta gäller särskilt opponenten. I möjligaste mån bör opponent och ledamöter väljas som möjliggör ett miljövänligt transportsätt. Om särskilda skäl föreligger medges närvaro av opponent eller ledamot via videolänk.

Betygsnämnden kan vid särskilda skäl utökas till fem ledamöter och en suppleant, kontakta i så fall fakultetskansliet för särskild blankett för disputationsanmälan.

Samråd

Förslag på opponent, ordförande och betygsnämnd ska ske i samråd med institutionens prefekt. Om prefekten är doktorandens handledare, ordförande för disputationen eller ledamot i betygsnämnden ska samråd ske med stf prefekt. Om doktoranden är verksam vid institut utan egen utbildning på forskarnivå ska samråd ske med samarbetande institutions prefekt.

Dispens

Disputationsanmälan ska följa fakultetens regler, men om det finns särskilda skäl kan i vissa fall dispens ges. Eventuell dispensansökan skickas samtidigt som disputationsanmälan till samfakdisputationer@su.se. Observera att handläggningstiden därmed kan förlängas.

Efter disputation

Betygsnämndens sammanträde

I direkt anslutning till disputationen sammanträder betygsnämnden enskilt. Betygsnämnden utser en av sina ledamöter till ordförande. Opponenten och en av handledarna har rätt att närvara vid sammanträdet och delta i överläggningarna. Däremot får varken opponenten eller handledaren delta i betygsnämndens slutdiskussion och beslut, utan ska då lämna rummet. Det är inte möjligt att adjungera ytterligare personer till betygsnämndens sammanträde.

En doktorsavhandling ska bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Både avhandlingens innehåll och det offentliga försvaret ska beaktas vid betygssättningen. Betygsnämnden är beslutsför när alla ledamöter är närvarande. Om akut förhinder uppstår kan ledamot närvara genom videolänk. Det beslut som flest enas kring gäller.

Disputationsprotokoll

Fakultetskansliet skickar med e-post disputationsprotokoll till ordförande för disputationen 1-3 veckor före disputationdagen. Ett oenigt beslut eller beslut om underkännande ska alltid motiveras skriftligen och bifogas protokollet. Om en ledamot deltar via videolänk skriver denna sitt ställningstagande i ett e-postmeddelande till ordförande för betygsnämnden, detta skrivs ut och biläggs protokollet. Institutionen skickar originalprotokollet till huvudregistrator och behåller en kopia.

Ersättning för kostnader

Institutionen ersätts i efterhand med ett schablonbelopp på 40 000 kr per godkänd avhandling. Bidraget ska användas för tryckkostnader, opponentarvode (10 000 kr), eventuella resekostnader och traktamente för opponenter och betygsnämndledamöter m.m. Beloppet betalas ut av fakultetsnämnden två gånger per år (juni och dec) baserat på inkomna disputationsprotokoll.

Om institutionen skriftligen avrått från disputation och avhandlingen ändå läggs fram och blir underkänd, ska doktoranden själv stå för tryckkostnaderna. Institutionen erhåller i sådant fall 20 000 kr i schablonbelopp. Om institutionen tillstyrkt disputation och avhandlingen blir underkänd utgår fullt schablonbelopp och institutionen står för tryckkostnaderna.